

tussen Duin & Dijk



Natuur in Noord-Holland. Jaargang 4 4 ● 2005



Rienk Slings & Piet Veel

# Broedgeval grauwe klauwier



● *Grauwe klauwier. Foto: Do van Dijk.*

● *Grauwe klauwier met jongen voert een gamma-uil aan jongen Foto: Stichting Bargerveen.*



Zoals velen wellicht in de kranten hebben gelezen, heeft afgelopen zomer een paartje grauwe klauwier gebroed in het Noord-Hollands Duinreservaat bij Castricum. Vier jongen vlogen uit. Ouderen onder ons weten nog dat tot de jaren zeventig van de vorige eeuw de grauwe klauwier een redelijk algemene broedvogel van de duinen was; vanaf de jaren tachtig verdween deze soort: de laatste broedgevallen vonden op Texel plaats. In de door het PWN beheerde duinen vond het laatste broedgeval in 1982 plaats. Dit broedgeval was succesvol (med. K. Scharringa).

De oorzaken van de achteruitgang zijn nog onduidelijk. Veranderingen in het terrein, dichtgroeien en verzuivering, lijken belangrijke factoren. Veel prooidieren, zoals grote insecten, hagedissen en muizen, zijn hierdoor afgenomen of onbereikbaar geworden. Het verdwijnen van de grote insecten, ook een landelijke trend, speelt waarschijnlijk bij meerdere duinvogels zoals bijvoorbeeld ook de nachtzwaluw een rol. De Radbouduniversiteit van Nijmegen en de Stichting Bargerveen onder leiding van Hans Esselink en de drie duinbeherende Waterleidingbedrijven zijn in 2005 met een vier jaar durend onderzoek 'Levende duinen' gestart. Doel van het onderzoek is maatregelen op te sporen die onze door verzuring, vermessing en verdroging aangetaste duinen zo goed mogelijk herstellen. Hierbij wordt speciale aandacht besteed aan de (insecten) fauna. Er wordt tegelijkertijd onderzoek uitgevoerd in zowel de Nederlandse als in de Deense duinen, waar de ontwikkelingen zoals verzuring en vergrassing veel later plaatsvinden (en waar bijvoorbeeld op Jutland nog volop grauwe klauwieren in de duinen broeden).

Het eerste broedgeval sinds lange tijd in de Nederlandse duinen was daarbij zeer welkom. Met behulp van camera-opnamen werd onderzocht welke prooidieren aan de jongen werden gevoerd. Vanuit op enige afstand gelegen uitkijkposten werd dit verbonden aan de plaatsen waar beide ouders foerageerden. Ter plaatse werd vervolgens geïnventariseerd welke prooidieren in welke dichtheid aanwezig waren. Voor beheerders zoals PWN geeft deze informatie aanwijzingen over het te voeren beheer.

Zo blijkt dat in stuivend zand helmplanten veel vitaler zijn (in vastgelegd zand zitten veel parasieten zoals nematoden) met dikke wortelstokken, waarin de larven van de julikever en andere grote bladsprietkevers leven (een van de vastgestelde prooidieren). Begrazing leidt tot een meer open structuur en een mozaïek met kaal zand, waar diverse warmteminnende insecten en zandhagedissen van profiteren. Daarnaast hebben mestkevers baat bij begrazing. In het gebied waar de klauwieren broedden is sinds 2000 (winter) begrazing met schapen ingesteld.

Of en in welke mate dit beheer heeft bijgedragen aan het succes van het nu opgetreden broedgeval moet nog blijken uit de onderzoeksresultaten. Ook moeten we natuurlijk afwachten of dit broedgeval een incident is of een eerste aanzet tot betere tijden voor de grauwe klauwier in onze duinen.

De beelden van het nest en het voeren van de jongen zijn te zien op [www.barger.science.ru.nl/klauwier](http://www.barger.science.ru.nl/klauwier).

*Rienk Slings & Piet Veel  
NV PWN  
Postbus 2113  
1990AC Velsbroek  
Rienk.Slings@pwn.nl*